

ОТНОСНО УРЕДБАТА НА РУМЪНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

Десислава Стоянкова¹

Днес в пределите на Република Румъния се включват областите Трансилвания, Молдавия, Буковина, Банат, Бесарабия, Мунтения, Олтения и Доброгея. Румънският народ е нация, образувана до XII в. от романи и славяни, и се намира в политическо отношение спрямо земите на българската държава. В църковно отношение обаче румънският народ принадлежи към територията и юрисдикцията на Българската православна църква до XVIII в.² През XIII в. се създава Княжество Унговлахия, а през XIV в. и Княжество Молдавия. Заедно с двете княжества се появяват и две митрополии, Влашка – с църковен център град Арджеш, и Молдова – с център град Сучава. През втората половина на XVI в. столицата на Княжество Молдова е преместена в град Яш, който става и главен митрополитски град до съединението на молдовското и влашкото княжество³. По време на съществуването на двете княжества митрополитите им нямат самостоятелна независимост, те принадлежат или към юрисдикцията на Охридската патриаршия, или на Царигардската патриаршия⁴.

Интересен факт в езиково отношение, който също трябва да се отбележи, е, че румънският език представлява комбинация от латински и славянски (предимно старобългарски) думи. До първата половина на XVIII в. румънските княжества употребяват старобългарски и среднобългарския език. Писмено си служат с кирилицата до средата на XIX в., след това поради промени в политическата обстановка въвеждат латиницата. До обединението на двете княжества – Влашко и Молдова, единствените писмените знаци, които се употребяват са на румънска кирилица. Румънската православна църква като богослужебен език използва *църковнославянския език*, форма на старобългарския език, която се използва за религиозни цели.

---

¹ Доктор по право, асистент по История на българската държава и право в Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

² Цанков, Ст. Устройство на Румънската православна църква // ГСУ-БФ, 1925-1926, т. III, Изд. на БАН, 1925, 295-348.

³ Снегаров, Ив. Кратък исторически очерк за поместните православни църкви (Ромънска, Гръцка, Албанска, Полска, Финландска, Чехословашка и бившите прибалтийски църкви). С., 1948, 1-87.

⁴ Голубниского, Е. Краткий очерк историй Православных церквей Болгарской, Сербской и Румынской или Молдо-Валашской. М., 1871, 333-335.

В голяма част от богослужебната литература се „използва латиница, изписана със старобългарски шрифт”. Силно влияние върху развитието на румънския език оказва българският език, вследствие на административната и църковна близост на двете страни от Средновековието до падането под османска власт⁵ на целия Балкански полуостров.

За да разберем по-добре кога и как е образувана румънската народност, какви промени и трудности е преодолявала Румънската православна църква, ще разгледаме историята и развитието на отделните княжества от по-ранни векове. Позволявам си това поради факта, че при образуването на политическо обединение под формата на суверенна държава се осъществяват много промени в обществото, езика, религията и народността.

Двете племена – даки и гети, около I в. пр. н.е. основават държава, известна като Дакия, която обхваща територията на земите на днешна Румъния, или по-точно областите Банат, Трансилвания и Влахия. Първите векове на новата ера римският император Траян покорява Дакия и създава в тези земи римска провинция под името Траянова Дакия. В тази новоприсъединена провинция императорът преселва римски гарнизони, както и римско или поримчено население, като по този начин започва смесването на римските колонисти и даките. В началото на III в. в Дакия започват да нахлуват варварски племена, готските племена владеят Дакия до края на IV в., а през следващото столетие тази територия е владяна от хуните. След хуните по време на Великото преселение на народите в областта Дакия последователно властват и други варварски племена – гепиди, славяни, авари⁶. В римската провинция Дакия християнството прониква чрез търговците, римските войници и чиновниците, от което може да се направи заключение, че християнството съжителства заедно с религиите на другите племена.

През VI в. византийските писатели започват да назовават Дакия с името Славиния, поради заселването на славяните. Впоследствие голяма част от славянските племена преминава отвъд Дунава и се заселват в земите на Балканския полуостров. При заселването си на Балканския полуостров славяните заварват и романско население, наследници на римските колонисти и поримчени местни племена и византийци. Една част от романското население се асимилира от славяните, друга част започва да се преселва в западната част на полуострова, като се образуват отделни групи, които се

---

⁵ В.Георгиев, И.Дуриданов, Езикознание. С., 1972, 311.

⁶ Снегаров, Ив. Пак там.

заселват в Тесалия, Албания и Далмация. След Великото преселение на народите настъпва спокойствие и романските племена започват да се заселват в земите на днешна Трансилвания. От тази област част от тези племена преминават и в Дунавската равнина, където се смесват с местното славянско население⁷. От сливането на двете групи – славяни и романи, които смесили своя език, начин на живот и култура се образува и *румънският народ*. Доказателства за това са не само старобългарските елементи в румънския език, но и запазените имена на географски обекти в Трансилвания и Влашко.

По времето на Великото преселение на народите славяните допълват и езически облик на Балканския полуостров, но се запазва и ранното християнство във формираната се румънска (романска) народност. Тази християнска общност дава на славяните термините *олтар*, *кръст*, *коледа*⁸ и названието *цар* (caesar) в транскрипция в старобългарски *цар*.

През X в. се появява и етнонимът *власи*, с който славяните и византийците наричат народа, който е имал взаимоотношения с римската империя. Византийските хронисти споменават за власи, които са разпръснати в земите на цяла България. На Балканския полуостров власите се занимават предимно със скотовъдство. Поради неуседналия си начин на живот отвъддунавските власи не образуват собствена държава, а се намират под властта на държавата, която владее областите, които те населяват. Поради тази причина до кр. на XII в. те са под различна държавна и духовна власт. Дакийската равнина е под властта на българската държава до края на IX в.. След това в тези земи се появяват *маджарските* племена, които завладяват Трансилвания и Банат. През X в. *печенезите* се установяват в днешно Влашко, а след тях и *куманите* през XI в., които в средата на XIII в. са изтласкани от *татарите*. През втората половина на XIII в. власите проявяват инициатива за създаване на собствена държава и за първи път създават държавно обединение – Влашко княжество⁹.

За разпространение на християнството в земите отвъд Дунава няма сведения до X в. може да се допусне, че когато българите приемат християнството през 864 г.

---

⁷ Иречек, К. История на българите. Второ изд. под редакцията на проф. П. Петров, С. 1999, 25-30.

⁸ Коляда – празник отъждествяващ зимното съленцестоене и раждането на новата година. В римската митология първия ден от новата година. В християнството Рождество Христово. „Не бойте се, защото, ето, благовестявам ви голяма радост, която ще бъде за всичките люде. Защото днес ви се роди в Давидовия град Спасител, Който е Христос Господ.” (Лука 2:1-11).

⁹ За етнонимът *власи* има различни мнения в науката, които не са предмет на тази статия, от използваната литература може да се направи изводът, че *власите* са част от етническият състав Република Ръмъния, които са християни. Вж Снегаров, Ив. Пак там, 8-10. Срв. с Голубниского, Е. Краткий очерк историй Православных церквей Болгарской, Сербской и Румынской или Молдо-Валашской. М., 1871, 334.

налагат новата религия и в откъдунваска България. Според акад. Ив. Снегаров през X в. в Трансилвания има християнско население, което е под властта на маджарите. Сведения за това се съдържат в трансилвански летопис, според който маджарският владетел, в същото време езичник, започва гонения срещу християните в подвластните му земи. Снегаров приема, че през 1222 г. живеят власи в Трансилвания, които са част от Източната православна църква. При приемането на християнството от маджарите от Рим подчиненото влахо-българско население остава в лоното на православието. При създаването на Влашкото княжество то остава част от Източното православие. Унгарските власти полагат много старание куманите да приемат християнството, те са подкрепяни също така от съседните народи – руси и власи. Влашкото население, което населява Куманската епархия, е обслужвано от епископи, живеещи в крайдунавските български градове.

Няма сведения за отделни епархии за християнското население в откъдуннавските земи. Няма и извори към ведомството на коя поместна православна църква се намират тези епархии. Може да се приеме, че докато тези земи са част от Българската държава, са част от Българската патриаршия, т.е. са подчинени на българския патриарх. Дори след покоряването им от маджари и кумани те са обслужвани предимно от български епископи. Поради тези духовни връзки с българския народ старобългарският език става богослужебен и книжовен език в земите северно от Дунав. Румънците го използват официално до края на XVII в. под влияние на Българската църква в румънския език има много български думи и църковни понятия¹⁰.

През втората половина на XIII в. се основава Влашко княжество под върховната власт на унгарския (*маджарския*) крал. В началото на XIV в. княз Йоан Басараба I, баща на съпругата на българския цар Иван Александър (1331 – 1371), разширява територията на княжеството. Басараба I създава държавата Унговлахия и собствена династия¹¹. Държавата Унговлахия е наричана и Бесарабия по името на Йоан Басараба I. Поданиците на кралството назовават своята земя и с името Мунтения или най-общо *Tara romaneasca* (Румънска земя), това е и съвременната административна

¹⁰ Снегаров, Ив. Цит. съч. За църковните понятия вж бж 23, с. 12. Ср. с Rosetti, Al. Istoria limbii române, III: Limbile slave meridionale, Fundația pentru Literatură și Artă, București, 1940; Influența limbilor slave meridionale asupra limbii române, ed. a 2-a, Editura de Stat, București, 1950.

¹¹ Архм. Стефанов, П. Румънската църква от XIV до XVII в. онлайн адрес: <http://www.pravoslavie.bg/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D1%83%D0%BC%D1%8A%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D1%86%D1%8A%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B0-%D0%BE%D1%82-%D0%A5%D0%86V-%D0%B4%D0%BE-%D0%A5V%D0%86%D0%86-%D0%B2%D0%B5%D0%BA/>

област Мунтения, в която се намира столицата Букурещ. Официалният език на княжеството е българският език, названията на военните, в това число и в двора на владетеля, са български – воевода, постелник, дворник, столник¹². С разширяването на Унговлашкото княжество се налага да бъде уреден въпросът с църковния диоцез. По искане на княз Александър Басараба през 1395 г. Цариградският патриарх дава разрешение за създаване на Унговлашка митрополия в столицата град Арджеш. От този момент започва съществуването на самостоятелна Унговлашка митрополия, която е подчинена на Цариградската патриаршия.

Интересен е въпросът защо княз Александър Басараба променя традицията на своя народ, да се обърне към Цариградската патриаршия вместо към Търновската патриаршия. От дистанцията на времето може да се приеме, че князът има желанието да се сближи и да получи покровителството на Византия. От друга страна, по този начин се отдалечава от българския владетел и Българската патриаршия

В средата на XV в. Унговлашката митрополия е включена в диоцеца на българската Охридска архиепископия. В този период под юрисдикцията на Охридската архиепископия са Софийската и Видинската епархия¹³. Тази промяна е продиктувана от сключената Флорентинска уния през 1439 г. между Римската църква и Цариградската патриаршия в знак на протест срещу унията, тъй като Охридската архиепископия, която не я поддържа.

В началото на XVI в. Унговлашката църква отново се връща към лоното на Цариградската патриаршия. Владетелят в този период на Унговлахия (Раду IV Велики) иска помощ от Цариградския патриарх Нифон. Самият патриарх започва да управлява митрополията, това е и периодът на възход на унговлашката църква. създават се две нови епископии – Римнишка за област Олтения и Базау за Източните земи. Патриарх Нифон не успява да наложи гръцкият език като богослужебен. В Църквата и в църковната канцелария се служи на български език, употребяват се българските ръкописни книги¹⁴.

През 1517 г. седалището на Унговлашката митрополия е преместено от столицата Арджеш в Търговище, който по това време е бил столица на унговлашкия

---

¹² Снегаров, Ив. Цит. съч.

¹³ Снегаров, Ив. История на Охридската архиепископия – патриаршия от падането ѝ под турците до нейното унищожение (1394-1767). С. 1932 и Голубниского, Е. Цит. съч.

¹⁴ Снегаров, Ив. Крагък исторически очерк за поместните православни църкви (Ромънска, Гръцка, Албанска, Полска, Финландска, Чехословашка и бившите прибалтийски църкви). С., 1948, 17-18

владетел. В средата на XVII в. започва изграждането на Букурещ като административен център и управлението на митрополията започва да се изгражда в него.

В края на XVIII в. Унговлашката митрополия има четири епархии – Букурещка, Римнишка, Баузауска и Арджешка, които са на прякото подчинение на Цариградската патриаршия¹⁵.

През 1359 г. се основава в североизточната част на днешна Румъния друго румънско княжество, наричано Молдовлахия, което обхваща областите Молдавия, Буковина и Бесарабия. Във византийските извори това княжество е наричано с имената: Молдовлахия, Русовлахия, Мавровлахия, а в турските документи се среща и като Богданско, Карабогданско¹⁶. Днес румънското население нарича областта Молдавия, столица на Молдовлахия в началото е град Серет, впоследствие е преместена в град Сучава.

Преди образуване на Молдовлашкото княжество няма сведения под коя духовна власт се намира областта. През 1370 г. тя е под юрисдикцията на Галичкия (руски) митрополит. По искане на молдавския княз и с разрешение на Цариградския патриарх в края на XIV в. галичкят митрополит ръкополага двама епископи. В много кратък период от време цариградският патриарх назначава свой екзарх в княжеството – митрополит Йеремя, който не е приет от народа и бива изгонен¹⁷.

Молдавският народ не приема митрополитите, назначавани от Цариградската патриаршия, защото не искат да бъдат нейни подвластни и богослужение на гръцки език. Назначеният митрополит Йеремя с връща в Цариград, но не се отказва от титлата *митрополит на Молдавия*. След това през 1394 г. е назначен от Цариградския патриарх да управлява Търновската епархия¹⁸.

През 1401 г. новият Молодвлашки княз изпраща делегация при Цариградския патриарх с цел помирение. Чрез постигнатото споразумение се назначава епископ Йосиф за Молдавски митрополит. По този начин в началото на XV в. е основана отделна Молдавска митрополия, която е подчинена на Цариградската патриаршия. Център на митрополията е столицата град Сучава. През втората половина на XVI в. Молдавският митрополит пребивава в град Яш, където е и преместено седалището¹⁹.

---

¹⁵ Пак там.

¹⁶ Голубниского, Е. Цит. съч. Срв. Попович, Й., Опча црквена историја са црквеностатистическом додатком. Кн. I и II, Срем.Карловци, 1912, 50-55.

¹⁷ Theodorescu, R. Implications balkaniques aux debuts de la Metropole de Moldavie. Une hypothese. – Revue roumaine historique, 1986, № 4, 267-287

¹⁸ Снегаров, Ив. Цит. съч. 22.

¹⁹ Пак там.

През XV в. Молдовската митрополия има две епископии: Радауици – в областите Буковина и Роман в Южна Молдавия. През 1592 г. се открива епископия в град Хуш – Югоизточна Молдавия. След като Австрия завладява областта Буковина, я присъединява в църковно отношение към Карловацкия митрополит²⁰.

От историческите извори може да се приеме, че след сключването на Флорентийската уния от 1439 г. Молдовската църква, също като Унговлашката митрополия, преминава под юрисдикцията на Охридската архиепископия. През XVI в. Молдовската митрополия отново преминава под върховната власт на Цариградската патриаршия.

В областите Браила и Бесарабия по време на османското владичество, Цариградската патриаршия основава отделна митрополия Проиславска, с център град Галац. В началото на XVIII в. е образувана нова епископия Хотинска в Северна Бесарабия подчинена на Браилската митрополия²¹.

Митрополиите на двете княжества са подчинени на Цариградската патриаршия до обявяването на автокефалността на Румънската православна църква. Патриаршията упражнява по един и същи начин юрисдикцията си над Влашко и Молдова, а митрополитите са избирани от държавните съвети, съставени от боляри и висши духовници, утвърждавани след това от князете. След това Цариградският патриарх дава писмено позволение за ръкоположението на съответния митрополит. Ръкополагани са от местните епископи, но при богослужение са длъжни да споменават името на Цариградския патриарх и получават миро от него.

По време на османското владичество султанът поставя на престола на Влашко и Молдова князе по свой избор и за срок от три години. Понякога князете, които са назначавани, са гърци или погърчени и обслужват интересите на Високата порта. Тези князе започват да откриват гръцки училища и да налагат гръцкия език като богослужебен. С течение на времето пристъпват и към назначаване на гръцки митрополити и епископи начело на църквата. Гръцките архиереи се грижат основно за собственото си благосъстояние, а не толкова за енорията. В този период се появяват т. нар. *преклонени манастири* – румънските манастири са подчинявани на голям източен

---

²⁰ Снегаров, Ив. Кратка история на съвременните православни църкви. т. 2, С., 1946, 414

²¹ Снегаров, Ив. Кратък исторически очерк за поместните православни църкви (Ромънска, Гръцка, Албанска, Полска, Финландска, Чехословашка и бившите прибалтийски църкви). С., 1948, 24-25.

манастир, примерно в Атон. Те запазват своето управление, но част от средствата отиват за източните манастири, като техни покровители²².

Войните между Русия и Османската империя довеждат до политическата свобода на двете княжества. След Кючук-кайнарджийския мир от 1774 г. е възстановена автономията на Влашко и Молдова. Русия получава излаз на Черно море, правото да преминава през Босфора и Дарданелите. Княжествата Влашко и Молдова минават под протектората на Русия. През 1812 г. е сключен Букурещкия мирен договор. Русия присъединява и областта Бесарабия. Този договор дава законно основание на Русия да бъде покровителка на християните, които са под властта на Вискота порта²³. По силата на Букурещкия договор Влашко и Молдова получават правото да избират сами своите князе и да изработят органически устав за своето вътрешно управление. След Кримската война по силата на Парижкия мирен договор от 1856 г. се отменя руския протекторат, ограничава се османският суверинитет на двете княжества и ги поставя под закрилата на Великите сили²⁴. Влашко и Молдова получават правото князете им да бъдат избирани от народа и да са пожизнени. През 1859 г. княз Александър Куза е провъзгласен за княз както на Влашко, така и на Молдова, той обявява съединението на двете княжества в една държава, наречена Румъния със столица Букурещ²⁵.

След политическото обединение настъпва промяна в Унговлашката и Молдавската митрополия. Започва изграждането и уреждането на църковното устройство. Преди съединението на княжествата Молдавският държавен съвет предлага реформа в Църквата, а именно създаването на Молдаво-Влашка автокефална църква. През 1859 г. манастирите са поставени под управлението на държавата. В този период голяма част от земята в Румъния е собственост на т. нар. *преклонени манастири*, които са собственост на гръцки обители в Атон, Палестина и Кипър. През 1863 г. Куза убеждава Народното събрание да гласува закон, по силата на който всички манастири и църковни имоти, принадлежащи на други манастири, държавата може да извърши секуларизация.

---

²² Пак там.

²³ А.С. Орлов, В. А. Георгиев, Н. Г. Георгиева, Т. А. Сивохина, История на Русия: От най-древни времена до наши дни –български превод Петков, Д. и Димитрова, П. С., 2002, изд. Труд, 210-211; Цанков, Ст. Устройство на Румънската православна църква // ГСУ-БФ, 1925-1926, т. III, Изд. на БАН, 1925, 297.

²⁴ Цанков, Ст. Пак там

²⁵ Снегаров, Ив. Кратък исторически очерк за поместните православни църкви (Ромънска, Гръцка, Албанска, Полска, Финландска, Чехословашка и бившите прибалтийски църкви). С., 1948, 52.

През 1864 г. е издаден Органически статут, по силата на който двете митрополии – Унговлашката и Молдовската, са съединени в една църква под името Румънска православна църква. Тя е обявена за автокефална. Тази стъпка е направена без съгласието на Цариградския патриарх²⁶.

Според Органическият статут начело на Румънската църква е поставен *Генерален синод*, а в неговия състав влизат всички архиереи, по трима представители на всяка епархия и деканите на Богословските факултети в Букурещ и Яш. Синодът се председателства от унговлашкият митрополит, който има титлата примас.

През 1867 г. новият княз Карол I изработва проект за *Органически закон* за Румънската православна църква, като го изпраща за одобрение на Цариградския патриарх и Руския Св. Синод. През 1872 г. се издава *Закон за избиране на митрополити и епархийски архиереи, а също и за устройството на Св. Синод на Православната румънска църква*. Основни положения в този закон са: съгласно чл. 21 от Конституцията Румънската църква е независима от всяка чужда върховна власт; нейната висша власт е Светият синод, който се състои от всички архиереи на Румънската църква, свиква се два пъти годишно с указ на княза; Св. синод на Румънската православна църква пази догматическо и каноническо единство с Цариградската и другите православни църкви. С този закон е отнето правото на държавния глава да назначава епископите, те се избират от изборното събрание. Министърът на изповеданията участва в заседанията на Св. синод с право на съвещателен глас²⁷.

От края на XIX в. Румънската православна църква има осем епархии: две митрополии (Букурещка и Яшка), шест епископии – три във Влашко (Римнишка, Бузеуаска и Арджешка) и три в Молдавия (Романска, Хушка и Долнодунавска)²⁸.

Румънската православна църква продължава своето развитие и по време на световните войни. Към нейния диоцез са присъединени Сибинската и Буковинската митрополия. Църквата остава подчинена на държавата, а чрез приемане на специални закони се дава възможност държавата да изкупува манастирските земи. По този начин намаляват имотите на Църквата. Промяната в икономическото развитие,

---

²⁶ Пак там Вж. Милаш, Н. Далматински епископ. Православно църковно право, превел протодиякон Иван Стефанов, София, 1904.169-170.

²⁷ Ив. Снегаров Цит. съч., 55-56.. Милаш, Н. Далматински епископ. Православно църковно право, превел протодиякон Иван Стефанов, София, 1904.169-170

²⁸ Цанков, Ст. Устройство на Румънската православна църква // ГСУ-БФ, 1925-1926, т. III, Изд. на БАН, 1925, 307.

обарзованието, морала и развитието на обществото променят и облика на Църквата. Румънската църква остава като духовен обединител и възпитател на румънския народ.

В съвременната правна уредба правният статут на Румънската православна църква е като веоризповедание.

Общата уредба на принципите на вероизповеданията се съдържат в Конституцията на Република Румъния, в сила от 31/10/2003 г.²⁹

В румънската конституция не се установява държавна или официална религия, дори не се отделя място като признание на по-особената роля на Румънската православна църква в живота на държавата, а всички религии са равнопоставени. Чл. 6 от Конституцията гласи: *(1) Държавата признава и гарантира правото на лицата, принадлежащи към национални малцинства, за съхраняването, развитието и изразяването на тяхната етническа, културна, езикова и религиозна идентичност.*

(2) Защитните мерки, предприети от румънската държава за опазване, развитие и изява на самоличността на лицата, принадлежащи към национални малцинства, трябва да съответстват на принципите на равнопоставеност и недопускане на дискриминация по отношение на други румънски граждани.

По този начин е въведен защитен принцип относно всички вероизповедания и равнопоставеност между гражданите.

Чл. 29 ал. 1, 2, 3 и 4 гласи : *(1) Свободата на мисълта, мнение, и верските убеждения не могат да бъдат ограничени в каквато и да е форма. Никой не може да бъде принуждаван да прегърне становище или религия и да противоречи на собствените си убеждения.*

(2) Свободата на съвестта е гарантирано; тя трябва да се яви в дух на толерантност и взаимно уважение.

(3) Всички религии са свободни и организирани в съответствие с техните собствени устави, при условията, предвидени в закона.

(4) Всички форми, средства, действия или действия на религиозна вражда, се забраняват в отношенията между култовете.

---

²⁹ The Constitution of Romania of 1991 was amended and completed by the Law No. 429/2003 on the revision of the Constitution of Romania, published in the Official Gazette of Romania, Part I, No. 758 of 29 October 2003, republished by the Legislative Council on the grounds of article 152 of the Constitution, with the updated denominations and the renumbered texts (Article 152 became, in the republished form, Article 156); http://www.parlament.ro/index_en.html.

(5) Религиозните култове са автономни от държавата и се ползват с подкрепа от нея, включително улесняване на религиозна помощ в армията, в болници, затвори, домове и домове за сираци.

(6) Родители или законни представители на училищните власти имат право да се гарантира в съответствие с техните собствени убеждения, образованието на малолетните и непълнолетни деца, чиито отговорност пада върху тях.

С тези разпоредби е въведен принципът за гарантираност на свободата на съвестта, за веротърпимостта, като е установена забрана за форми и средства на религиозна вражда.

В Румънската конституция се дава законово предимство на ролята на уставите на вероизповеданията. По този начин конституционният законодател чрез нормативна делегация предоставя свободната организация на вероизповеданията според техните устави при условията, установени в закон. Подробната регламентация на обществените отношения относно вероизповеданията е предоставено на уредбата в закон. Законът и уставите на вероизповеданията са предвидените по конституционен ред източници на право за обществените отношения, свързани с вероизповеданията.

Уредбата на правото на вероизповедание и статуса им се съдържа в *Закон № 489/2006 от 28/12/2006* относно религиозната свобода и общото устройство на вероизповеданията³⁰.

Румъния е една от държавите членки на евросъюза, която признава на законово равнище специалното си отношение към Румънската православна църква. В закона регламентиращ вероизповеданията Румънската държава признава важната роля на Румънската православна църква и тази на останалите църкви и други вероизповедания, както е признат в националната история на Румъния и в живота на румънското общество.

Признатите вероизповедания са признати за юридически лица, които работят за обществена полза. Източниците на право за организирането и функционирането на вероизповеданията са в йерархична последователност – конституцията, законът и собствените им устави или църковни кодекси. Като особено внимание трябва да се обърне на обстоятелството, че се използва понятието *църковни кодекси*, което е косвено доказателство за признаването на нормативния характер на съдържащите се в тях

---

³⁰ Закон № 489/2006 от 28/12/2006 относно религиозната свобода и общото устройство на вероизповеданията, ДВ, част I, № 11, от № 08/01/2007, в сила от 11 януари 2007 г. ; Law 489/2006 on the Freedom of Religion and the General Status of Denominations, Published in the Official Gazette of Romania, Part I, issue № 11/08 Jan. 2007; <http://www.culte.ro/>.

разпоредби. В този случай изрично е провъзгласен принципът за самостоятелност на организационният им живот. Допълнителен аргумент, че техните вътрешни актове са източник на право е и обстоятелството, че според нормативната уредба юридически лица на вероизповеданията са и техните клонове, но според условията, поставени в църковните кодекси и устави.

Както в почти всички закони, така и в румънското законодателство е въведен един от основните принципи в правото – за уникалност на наименованието.

Положителен момент в законовата регламентация и доказателство за заявления конституционен принцип за сътрудничество с държавата е съществуването в Румъния на специално Министерство на културата и вероизповеданията, което има координиращи и консултативни функции по отношение на вероизповеданията. Същото министерство дава на правителството консултативно заключение, изготвено на основата на документите, подадени от религиозни сдружения.

В заключение на направения анализ може да се направи изводът, че независимо, че Румънската православна църква е равнопоставена с другите вероизповедания и не съществува специален законодателен подход към нейното правно положение, като цяло законовата регламентация на обществените отношения, свързани с вероизповеданията отразява съвременното модерно разбиране за държавно-църковни отношения, в които са съчетани юридическа прецизност в контекста на правилното разбиране на автономното право на църквите.

От представеното историческо развитие видяхме трудностите през които, преминава Румънската православна църква. В сравнение с другите православни църкви, тя е *млада*, първо защото като Румънска се основава едва след обединението на двете княжества- Унговлахия и Молдовлахия, второ защото юридически има нова държавно законодателна уредба. Както видяхме отделните митрополии имат много сложно историческо битие, но успяват да се съхранят и да бъдат опора на народа. Развива се богослужерна литература, храмове, манастири и Богословски факултети, което доказва, че Църквата е част от живота на хората и се грижи за тях. Затова не е случайна и съвременната законодателна уредба, която дава автономия на управление, което е и доверие към Румънската православна църква.